

Dossier Varkens- en pluimveehouderij in Vietnam

Door een samenwerking met het Vietnamese ministerie van Landbouw en Plattelandsontwikkeling, konden medewerkers van de faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Gent varkens- en pluimveebedrijven bezoeken in de districten Hanoi en Dong Nai. Dat biedt ook ons de kans op een inkijkje in de Vietnamese 'keuken'.

Bioveiligheid in Vietnam

In het kader van een samenwerkingsproject rond bioveiligheid konden onderzoekers van UGent varkens- en pluimveebedrijven bezoeken in de Vietnamese provincies Dong Nai en Hanoi.

Merel Postma, UGent

De provincies Dong Nai en Hanoi zijn de nummers 1 en 2 qua aantallen voor varkens- en pluimveeproductie. In het noorden waren de bedrijven die deelnamen aan het project kleinschalig, in het zuiden bezochten we ook grotere bedrijven. Vroeger bevonden veebedrijven zich vaak in de steden, maar tegenwoordig moedigt de overheid veehouderijen aan om zich te vestigen op specifieke locaties buiten de stad.

Antibioticareductie

Antimicrobiële resistentie wordt wereldwijd beschouwd als een groot risico. In Vietnam komen antibiotica-resistente bacteriën wijdverspreid voor. De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) heeft berekend dat in de nabije toekomst wereldwijd meer mensen zullen sterven als gevolg van een infectie met resistente bacteriën dan ten gevolge van kanker. Daarom wordt steeds meer aandacht besteed aan het gebruik van antimicrobiële middelen, in de humane geneeskunde zowel als voor diergeneeskundige toepassingen. Een reductie in het gebruik van antibi-

otica zal helpen om de selectie van resistente ziektekiemen te doen afnemen.

In Vietnam worden antibiotica uitgebreid gebruikt in de veehouderij. Daarnaast is het managementniveau op veel bedrijven laag tot matig. Beide factoren verhogen het risico op selectie van antimicrobiële resistentie. Verbetering van het bioveiligheidsniveau op deze bedrijven zou de algehele gezondheidsstatus van de dieren verhogen en antibiotica minder noodzakelijk maken. ►

Een veterinaire shop, waar veehouders allerlei materiaal kunnen kopen – voer, voerbakjes, antibiotica ... Je ziet er advertenties voor beren die ingezet worden voor natuurlijke dekking.

Landbouw in Vietnam

Vietnam, officieel de Socialistische Republiek Vietnam, is een langgerekt land, aan de oostzijde van het schiereiland Indochina in Zuidoost-Azië. Het noorden en de westelijke grens met Laos en Cambodia worden gedomineerd door het Annamitisch gebergte, dat een voortzetting is van een bergketen in het zuiden van China. Het smalste stuk tussen de kustlijn en de grens is slechts 50 km breed. De vlakke en alluviale Red Riverdelta in het noorden is kleiner, maar dichter bevolkt en sterker ontwikkeld dan de Mekongdelta in het zuiden. Het noordelijke Hanoi is de hoofdstad. De grootste stad is het zuidelijke Ho Chi Minhstad, het vroegere Saigon. Vietnam telt meer dan 96 miljoen inwoners. Volgens de FAO werkte 41,9% van de actieve bevolking in de landbouw in 2016. Rijst, het belangrijkste gewas, wordt geteeld in de Red Riverdelta en de Mekongdelta. Vietnam is de tweede rijst-exporteur, na Thailand. In de centrale hooglanden worden onder meer rubber, koffie en thee geproduceerd. Het totale areaal bedroeg in 2016 14,3 miljoen ha. De veehouderij heeft een aandeel van ongeveer 25% in de productiewaarde. Een kleine 80% daarvan wordt ingevuld door de varkenshouderij. De pluimveehouderij neemt goed 10% voor haar rekening.

In totaal zijn er in Vietnam bijna 7500 professionele varkensbedrijven. De Red Riverregio heeft met 27,4% het grootste aantal varkensbedrijven, gevolgd door de Mekongdelta met 23,1%. In 2016 waren 40 tot 43% van de veehouderijen varkensbedrijven, die instonden voor goed 55% van de varkensvleesproductie in het land. Naast deze meer professionele bedrijven zijn er nog 3,5 miljoen gezinnen die dieren houden aan huis (*backyard farming*), meestal 1 of 2 varkens en/of minder dan 20 kippen.

In 2018 groeide de agrarische sector spectaculair. De productiewaarde ligt naar schatting 3,6% hoger dan in 2017, als gevolg van een grotere opbrengst en een hogere prijs voor de producten. Ook waren er geen uitbraken van epidemische ziekten.

© SHUTTERSTOCK.COM

Bovendien kan een betere bioveiligheid bijdragen aan betere productie- en ook bedrijfsresultaten. Dat werd al aangetoond in studies in België en andere EU-landen.

De kleinschalige vleesvarkensbedrijven voeren restaurantafval aan hun varkens. Ze koken dat op hun bedrijf in grote ketels die met vuur gestookt worden.

Diergezondheid

De afgelopen jaren kende men in Vietnam geen grote uitbraken van ziekten in de veehouderij. In de varkenshouderij zijn met name salmonella, pasteurellose en vlekziekte van belang. In pluimveebedrijven spelen gumboro, pasteurellose en *duck virus enteritis* een rol. Voor vaccinatie van de dieren op het gebied van mond-en-klauwzeer, PRRSv, Japanse varkensgriep en aviaire influenza/vogelgriep krijgen de veehouders een tegemoetkoming van de overheid. Bijkomende vaccinatie – bijvoorbeeld tegen salmonella of vlekziekte bij varkens of NCD en gumboro bij pluimvee – wordt eveneens geadviseerd. Voor de belangrijkste ziektes wordt eveneens diagnostiek uitgevoerd om de vaccinatie te monitoren. In de provincie Hanoi was de graad van algemene bescherming ►

Bioveiligheidsproject in Vietnam

Het project is erop gericht om de bioveiligheidsstatus van varkens- en pluimveebedrijven in kaart te brengen en de veehouders en adviseurs in Vietnam te trainen in bioveiligheid. Er is ook aandacht voor de relatie tussen bioveiligheid, diergezondheid, productie en antibioticagebruik. Om een beeld te krijgen van de situatie in Vietnam bezocht de auteur van dit artikel 10 varkens- en 10 pluimveebedrijven in de buurt van de Vietnamese hoofdstad Hanoi, in het noorden van het land. Daarnaast bezochten Vietnamese onderzoekers 12 varkens- en 10 pluimveebedrijven in het zuiden van Vietnam.

Nog deze maand was er een tweede bezoek, waarbij onderzoekers van UGent een trainingsweek verzorgden om Vietnamese adviseurs meer informatie te geven over bioveiligheid, diergezondheid en -productie, antimicrobieel gebruik en resistentie.

Een audit voor de Biocheck.UGent op een Vietnamese varkensbedrijf.

Te veel antibiotica en een laag managementniveau verhogen het risico op antimicrobiële resistentie.

tegen mond-en-klauwzeer meer dan 70%, terwijl die voor PRRSv zelfs 92,8% was, voor klassieke varkenspest 92,4% en voor aviariaire influenza 83,7%. In de provincie Dong Nia werden vergelijkbare percentages gehaald. Daarnaast worden antibiotica wijdverspreid gebruikt in de veehouderij in Vietnam.

Over het algemeen zien de vleesvarkens er goed uit. In de genetica zien we veel invloed van Duroc.

Varkensbedrijven

De varkensbedrijven in Noord-Vietnam die we bezochten in het kader van dit project hadden 20 tot 100 vleesvarkens per bedrijf. Indien het bedrijf met zeugen betrof, waren er 2 tot 6 zeugen, al bezochten we ook een bedrijf met 90 zeugen. In het zuiden van het land gingen we langs bij bedrijven met 15 tot 100 vleesvarkens en 1 bedrijf met 2200 vleesvarkens. Met 60 tot 1700 zeugen per bedrijf lag zeugenaantal er wel een stuk hoger. Het aantal worpen per zeug per jaar ligt met 2 tot 2,2 iets lager dan in België, net als het aantal levend geboren biggen, dat meestal zo'n 11-12 biggen/worp bedraagt. Uiteindelijk worden er op professionele bedrijven gemiddeld 10 biggen gespeend. De speenleeftijd varieert tussen de 24 en 30 dagen en de totale duur tot slacht schommelt tussen de 150 en 300 dagen, waarbij de oudste dieren ook duidelijk zwaarder geslacht worden (170 kg levend gewicht). Het uitvalpercentage bij de vleesvarkens varieert tussen 0 en 5%. ►

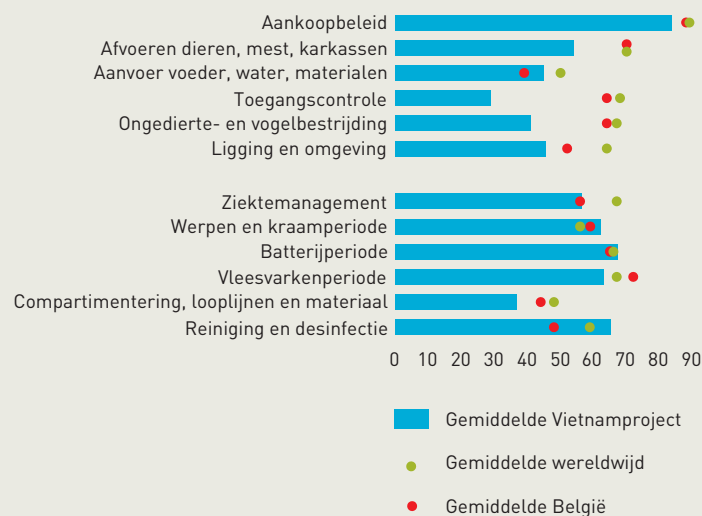
Kraamopfokhokken, zeugen met biggen in een kraamhok, met daarnaast een toom gespeende biggen.

© UGENT

Bioveiligheidsscores met behulp van de Biocheck.UGent op varkensbedrijven

Het bioveiligheidsniveau is in Vietnam over het algemeen lager dan wij in België gewend zijn. In deze figuur zie je de scores in de Biocheck.UGent voor de bezochte Vietnamese bedrijven in het blauw. De groene bolletjes geven de gemiddelde wereldwijde score weer en de rode bolletjes de gemiddelde score van Belgische bedrijven in hetzelfde Biocheck.UGentsysteem.

De eerste 6 subcategorieën vallen onder externe bioveiligheid. De 6 laatste onder interne bioveiligheid.

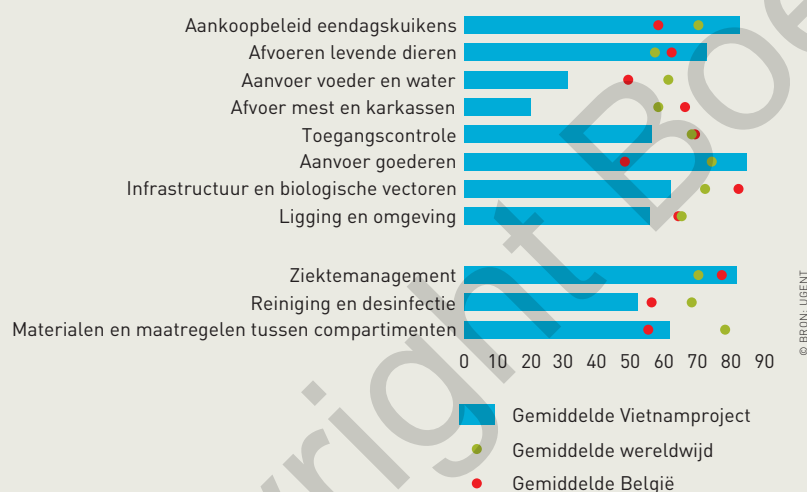
© BRONI UGENT

Bioveiligheidsscores met behulp van de Biocheck. UGent op pluimveebedrijven

Alhoewel het bioveiligheidsniveau op Vietnamese pluimveebedrijven over het algemeen hoger is dan op de varkensbedrijven, is het vaak nog altijd lager dan wat wij gewoon zijn in België. In onderstaande figuur zie je de scores in de Biocheck.UGent voor de bezochte Vietnamese bedrijven in het blauw. De groene bolletjes zijn de gemiddelde wereldwijde score en de rode bolletjes de gemiddelde score van Belgische bedrijven binnen ons Biocheck.UGentsysteem.

De eerste 8 subcategorieën vallen onder externe bioveiligheid, de 3 laatste onder interne bioveiligheid.

Pluimveebedrijven

We bezochten binnen dit project braadkippen- zowel als leghennen- of moederdierenbedrijven inclusief opfok. Leghennenbedrijven hadden een capaciteit van enkele 100-en tot 40.000 dieren. Enkele bedrijven werkten met speciale rassen (witte en wit-zwarte leghennen) waarvan de eieren tegen een hogere prijs verkocht worden, maar ze hebben wel een veel lager legpercentage (63,5%) dan de bruine leghennen op de overige bedrijven (80-90%).

Braadkippenbedrijven hadden 4500 tot 160.000 plaatsen en draaiden 2 tot 4 rondes per jaar. Veelal werden er braadkippen gehouden van een lokaal ras, dat trager groeit en duidelijk minder zwaar wordt (1,6-1,7 kg) dan de gemiddelde braadkip in Europa. De Vietnamese consument vraagt specifiek naar dit smaakvolle braadkippen-vlees, dat naar onze smaak wel zeer taai is.

Biocheck.UGent

Om het niveau van de bioveiligheid te kwantificeren, werd de Biocheck.UGent gebruikt (www.biocheck.ugent.be), een online-instrument dat een score geeft voor de bioveiligheidsstatus en bedrijven onderling kan vergelijken. Omdat de Biocheck.UGent intussen al ingevuld werd voor meer dan 10.000 bedrijven in meer dan 50 landen, geeft de database inmiddels een interessant beeld van de bioveiligheidsstatus in diverse landen. Een score van 0 komt overeen met een volledig gebrek aan bioveiligheid, een score van 100 staat voor de ideale bioveiligheid. ■

i Wil jij ook het bioveiligheidsniveau op je varkens-, pluimvee- of rundveebedrijf evalueren? Bezoek dan www.biocheck.ugent.be en doe de test!